

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DKRM-140-215(7)/13

Warszawa, 7 lutego 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1767).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Pracy i Polityki Społecznej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rady Ministrów
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych
(druk nr 1767)

Przedłożony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1767) zakłada:

- 1) uchylenie ust. 2-5 w art. 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 i 1623), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach rodzinnych”, co oznacza rezygnację z kryterium dochodowego przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego;
- 2) dodanie przepisu, zgodnie z którym specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje również osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

W ustawie o świadczeniach rodzinnych zostały uregulowane zagadnienia dotyczące świadczeń opiekuńczych, w tym specjalnego zasiłku opiekuńczego. Od 1 stycznia 2013 r. wprowadzone zostały zmiany do systemu świadczeń opiekuńczych polegające na rozróżnieniu podmiotowym grupy osób, nad którymi sprawowana może być opieka, w związku z którą pobierane jest świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy. Możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje w przypadku rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, gdy sprawowana jest opieka nad osobami, których niepełnosprawność powstała odpowiednio do ukończenia 18. roku życia lub, w przypadku nauki, do ukończenia 25. roku życia.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520 zł, osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli zrezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności

stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Możliwość otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależniona została od spełnienia kryterium dochodowego. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje więc, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy obowiązującego kryterium dochodowego określonego w art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, czyli 623 zł.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę zrezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności. Zgodnie z art. 3 pkt 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych, przez zatrudnienie lub inną pracę zarobkową rozumie się wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odnosnie do zaproponowanej w poselskim projekcie zmiany, dotyczącej możliwości otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego przez osoby, które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej również przed dniem wejścia w życie ustawy, należy mieć na względzie, że obecnie osoba ubiegająca się o specjalny zasiłek opiekuńczy może wykazać, że zakończenie jej aktywności zawodowej związane z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny miało miejsce w przeszłości i ten stan wciąż trwa w momencie ubiegania się o specjalny zasiłek opiekuńczy. Decydujące jest, aby rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej faktycznie nastąpiła i aby była ona spowodowana koniecznością sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Rozwiązanie takie jest zgodne z celem specjalnego zasiłku opiekuńczego, który ma za zadanie w części rekompensować utratę dochodu, spowodowaną koniecznością rezygnacji z aktywności zawodowej z powodu konieczności opiekowania się niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Należy mieć jednocześnie na względzie, że żaden aktualny przepis ustawy o świadczeniach rodzinnych nie określa również minimalnego okresu wykonywania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych organ właściwy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ocenia, czy w indywidualnej sprawie miała miejsce faktyczna rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz czy w indywidualnej sprawie ustalona faktyczna rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej związana była z koniecznością sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem potwierdzającym niepełnosprawność lub znaczny stopień niepełnosprawności.

Jednocześnie, należy mieć na względzie, że w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej zostały podjęte prace nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczeń opiekuńczych. W dniu 11 września 2013 r. Zespół do spraw Programowania Prac Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów podjął decyzję o rozpoczęciu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej prac nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego. Jednocześnie, mając na uwadze potrzebę bezzwłocznej realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), z którego wydaniem zbiegło się przygotowanie przedmiotowego projektu, zostały podjęte również prace nad przygotowaniem rozwiązań, które będą realizacją ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548), który dotyczy przepisów intertemporalnych – przejściowych – w zakresie wygaśnięcia decyzji osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Ponadto, odnośnie do skutków finansowych, podana w uzasadnieniu do poselskiego projektu kwota 200 mln zł jako wydatki z budżetu państwa w związku z proponowanymi zmianami została niedoszacowana i prawdopodobnie obliczona w oparciu o mylne założenia. Zgodnie z przeprowadzonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej szacunkami wejście w życie proponowanej regulacji, w zakresie nabycia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, skutkowałoby dodatkowymi wydatkami z budżetu państwa w kwocie ok. **1 088 mln zł** – łącznie wydatki na: specjalny zasiłek opiekuńczy, składki emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, składki zdrowotne i koszty obsługi. Składki emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego zostały obliczone dla 86 034 osób, natomiast składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 55 256 osób. W przypadku składek emerytalnych i rentowych

z ubezpieczenia społecznego liczba osób została określona na podstawie procentowego udziału liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacano te składki w relacji do ogólnej liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (przeciętna miesięczna w IV kwartale 2012 r.), natomiast w przypadku składek na ubezpieczenie zdrowotne liczba osób została określona na podstawie procentowego udziału liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne w relacji do ogólnej liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (przeciętna miesięczna w IV kwartale 2012 r.).

Po wprowadzeniu regulacji uprawnienie do ww. świadczenia uzyskałoby dodatkowo ponad **140 tys.** świadczeniobiorców.

Mając na uwadze powyższe, Rada Ministrów negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1767).